

ABC

Nú hava vit fingið eina plakát afturat við einum alfabeti, sum ikki er tít. Báðar plakátirnir eru ætlaðar til at forstýra børnini í fyrsta klassa. Hvi?

Hví er það neyðugt, at vit – við siðuna av tí latínska alfabætinum, sum vit hava havt, siðan Sigmundur Brestisson og Leivur Øssursson innførdi kristindómin – skulu hava eitt serføroyskt alfabæt?

seflestu þessu. Þú ert vit í okkur máli hafa ljóð, sum ekki kunnu ágast neyzt bara við leikum 26 bókstafavæðing í ta latínska alfabeitinn. Men ell onnur máli um okkur leirnir eru í sömu stuðu. Þú einstöku ljóðinu (foneminn) eru nógu fleiri enn bókstafirnir. Ég halda öll málini í Vestureuropsa seg til tað sama alfabetið tað latínska. Í Eystureuropsa verður eisini tað kyrrillska brúkt. Til döms hafa kroatar og serbar sama máli, men teir kunnu ekki einast um á brókta sama alfabet. Kroatar hafa tað latínska og serbar tað kyrrillska. Vonandi er tað ekki tað, teir kríggjast um.

Fleiri máli í Vestureuropa hafa – sum föroyskt – accentueraðara bókstavar og einstakar serstavar. Franski hefur til dæmis é, è, circumflexe, tréma og cédille. Tyskt hefur ä, ö, ü og ß. Men hvorki av hesum báðum verðinsmalunum vil troka sínar ortografisku specialitetir inn í alfabetið. Báði halda seg til tað latinska alfabetið, sum sær soleiðis út:

ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ

Tað sama gera okkara skandinavisku grannar. Norðmenn, svenskarar og danskarar hava hetta alfabetið, og serstavarir verða bara hongdir afturút: +ÆÐÅ. Hetta kundu vit eisini

ejart, so at vit höydu tað latínska alfabetið pluss ÆOD.

Tað er ekki neyðugt að geva stríkuþekktu nafni státtu-
malgestuðugir bókstavar. So koma þetta á milli nafn-
uppi, og so fingurinn á alfabet, sum tattað, 40 bok-
stavar, og þetta er bókstavar frá Hammershainb og
Jakobson til Chr. Mairas og M. A. Jacobsen hva A og A, I og
I, O og O, U og U sum sama bókstav á alfabetstengingum
leiðurðum. Hetta veldir öngur trupulleikar; fólk er von
væn, so hvi breytta heita? Vi fara einsokur hundrad á afur-
að til að brúka *æðar* öðbókur einn bara tar föroyösk. Ti er
umráðandi til við hvaða eitt og bara eitt alfabet á leiða eitt.

Alfabetið er eiginlegt á fáa snáa fríð smá tallefkröpp. A, B, C, D
tæð til söu mangt. Við brúka það á tælla við uppgáa A, B, C, D
s. D. Við nemum tællingur í hotellum og öðrum stórum húsum A,
B, C, D. Við telgja við á flyta C5 á C3. Við eta B- og C-
vitamínar, við kalla vinklarnar í trikanturnum A-B-C; næm-
ingarnir í heimum hagrú skúlinum kunnna fáa sér lærdóm í C-
stigi. B-stigi ella A-stigi, matematik og kemi eru öflugandi
uttan brúð á bókstavum; við tosa um A-, B- og C-films, og
önkur tosar cisimi um A- og B-menniskjur; politískir flokkar
hafa lista A, B, C, D ösfr. Það kann vera, á það eru nögv, smá
mál sjóni við Javnaðarflokkinn, með það hevíð í þvussu er verið
erlúnsjónst á koýrt hann úr alfabetinum. Lat okkum gera smá
okkara frændur íslendingar. Teir hafa C-a íð við, og þ-a íð hafa
teir þongt afurú.

Úr ORÐAFARI

VERPA

Nú ið tað so smátt er farið at káka og gala aftur her á landi, nýðast vit at fara at nýggja uppافتur tann gamla barnalærdóm, at honaverður. Tað er ikki fyrr enn í hesum síðstu og verstu tíðum, at froyingar eru farnir at taka sær í munn, at hana »leggur« egg!

Meir um löginn landanövn

Ja, ítrivsbáturinn »Sigga María« varð seldur til **BAREIN**, síga Hagtiðindi. Hagstovumenn skrifa heitta landanavnið, sum Heimsatlassið hafa Skúlabókagrunnum við hvi yava tað til. Øll onnur atlas, sum eg havi kannað, eisni tað íslenska, skriva **BAHRAIN** – bæði týsk, fronsk, dansk, svenskt, hollendsk og eimelsk skriva so. (tað russiska dugi eg ikki at dema um).

Tey flestu fremmandu málini hava serlig ljóð, sum ikki eru vanlig í føroyskum. Á eingilsum úttálist bæði **ðog** (**th** sum **they** og **vrath**). Á týskum er serliga at leggja merki til **ch**-ljóðini (**sch** sum **ich** og **hoch**). Arabískt, sum tákni á Bahrain, hevur fleiri mym h- ella ch-ljóð, sum eg ikki skal roynt at skriva á arabiskum. Til kreivur ein brúklíggj transskription at hesi serligu ljóð ikki bara verða koyrd burtur, men á onkran hátt verða tikin við, tá skrivað verður við latinskum bókstavum.

Ella royn á føroyskum at »droppa« nøkur -h-. Hjallur/-jallur, Hjól/jól, hvar/var, hvín/vín.

Íslendskrið hefur enn h-ljóð fremst í orðum, framman fyrri, n og r. Til dæmis hreinsa, hross og hnefi, hníga ella hlaða, hlið. So var eisini fyrr á færoyiskum, men tað er fallið burtur.

Bahr- (við tyðlingum halsljóða-H) merkir hvar, sjögvör, á eða vatn. Koyrir tú h-ljóðið burtur, so fær orðið heilt aðra meaning. Tað sama hendur um tú í týskum koyrir h-ella-ch-burtur. Tað verður nonsens og tvæti. Hvør er kanska Joan S. Ba? Ja, ikki nógur kona, ikki Joan Baaz. Men sjálvandi stóri komponisturin Johan S. Bach.

Hævuðspersónurnir í okkara Biblíu hevði eftir hesum nýggju «reglum» verið skrivaður Jávi, og ikki Jahve.

Nú hefur færoyska atlassið avbragð flestall növn á statum í heiminum. Men er nakar logikkur í tí at skriva statsnövn eftir einum systemi, og so hovuðsstaðirnar, aðrar býir og onnur staðanövn eftir einum øðrum systemi? (Kenja/Mount Kenya, Kuveit/Kuwait, Avstralia/South Australia).

I hesum vandamáli fara Hagðiðindini eitt stig viðari. Krossstindur er seldur til **Dubai**, ikki **Dubai**, sum atlassið skrivir (Dubai í Emiratumum er hvørki statsnavn ella høvuðsstaður. Høvuðshýurin í Emiratumum eitur í atlassinum Abu Dhabi).

K R O S S O R Đ A G Á T A

Loysnin frá seinastu viku

T	J	A	L	C	A	V	I	K	S	H	O	L	M	V	R
E	O	S		R	E	X	K	H	O	L	T			N	R
L	H	A	S	A		B	O	L	L	I		T	O	D	I
E	N		A	K	R	O	N			B				F	
F	E		V	R			S	K	A	N	S	A	R		
O	R	G	U	L		G		P	A	R	S	K	A	R	E
N	A	N	N	A			E	R	I	E		A		I	B
R	N	A			L	E	N	A		N	R	I		T	
O	G		S	K	C	L	A		E	E	E	A		R	V
E	O	L	T	V	R			P	L	I		K	A	E	A
N	O	V	A	S	C	O	T	I	A					U	R
I	N		T	T	A		O	N	A	R	C	I		R	E
N		L	O	V		K	L						R		I
G			R	A	I	N		E	R	K	E		V		N
	T	A	L		A	N	I	R	A		A			V	
S	P	T		S	T	G	L			M	A	R	E	C	10

Vinnari: Brynhild Nysted, 180 Kaldbak

Hvønn leygardag

verður krossorðagáta í blaðnum. Drigið verður millum rétta innsendu loysnirnar. Vinningurinn hessaferð eru allar tær 6 »SKEMT-bøkurnar« hjá Óla Petersen.

Hósdagur

Fyrir at verða við í dráttinum um vinningin, mugu loysnirnar vera okkur í hendi í *seinasta lagi hósdagin*. Vinnarin verður saman við loystu gátuni kunngjördur í blaðnum næsta leygardagin.

Sendi gátuna til: Sosialurin, Box 76, 110 Tórshavn – og viðmerkið »Krossorðagáta« á bjálvan.

Navn

Bústaður

Bygd/býur

[illegible]

(C) Les 95